

PAULOVA'EA OMOMBE'UA'JA TIMÓTEOVA'EA PE

Segunda Carta de Paulo a Timóteo

---

1 Jiji ko Pauloramo Cristo Jesus'ga moirūharamo. Aporavyky ji Tupana'ga pe Cristo Jesus'ga mombe'gwovo. A'erekī Tupana'ga e'i ji ve: “Eko ti Cristo Jesus'ga moirūharamo. Ere ti ġa pe: ‘Pejiko ti Cristo Jesus'ga rehe imomboruka ga pe pejikote'varuhua pejhugwi pejikovo gareheva'ero. A'ero po ti Tupana'ga pe mongoi ojipyri avuirama nehē.’ A'ea ti ere ġa pe,” ei Tupana'ga ji ve kako. **2** Timóteo, kiro ji ikwatiarukari nde ve imondouka. Nde ko nhiremiarõa jira'yraljava'ea.

Kiro ji ei: Nhanderuvete'ga Tupana'ga ti tomombyr nde ve Cristo Jesus'ga pavēi nhandepojyakaharete'ga pavēi. Tandeporogwety ti ġa. Tonoğatu ti ġa ndepy'a, a'e ji.

Horyory Paulova'ea Tupana'ga rehe

3 Nane'ymi ji nhi'iġi Tupana'ga pe nde mombe'gwombe'gwovo yptytunimo arimo jitekovo. Ga pe ji ei:

—Ndepyry hete nde Timóteo'ga mbojikoheteuka Jesus Cristo'ga rehe, a'e ji ga pe.

Nhiremboypyja ja ji aporavyky Tupana'ga pe jipi ikwahava jireaporogitapyryva.

4 Ji horame nde hugwi nde erejeh'e'o ji arōheteavo ikwehe'i. A'ea ji namoka'nhymi jitekovo. Orohepiaga'u hete ji. Nde repiaga'javame po ti ji roryroryvamo nehē.

5 Nde ko nane'ymi nde rekoi ejikoga Tupana'ga rehe. A'ea ji akwahava'ja jjappyakavo nahā ko Timóteo'ga rekoi ikwehe'i javo. Ndejaryjahēa jikohetei Tupana'ga rehe Lóidehēa. Neyhēa Eunicehēa jikohetei jitehe Tupana'ga rehe no. Aerē ġa javijitehe nde jikohetei Tupana'ga rehe no. Aġwamo ndehe ko nane'ymi erejiko ga rehe no, a'e ji.

Terekyhyji ti Jesus'ga mombe'gwovo

⁶ Akwaha ji ndejikoga Tupana'ga rehe. Nurā ji ei ikwahavukara'java nde ve: Ejirokwa hete ti eporavykyavo ga pe jipi. A'erekī ji pokogame neakağa rehe nhinhi'lığa Tupana'ga pe Tupana'ga ra'uva nde mbokarakatu eporavyky ti ji ve javo. ⁷A'erekī Tupana'ga imondorame nhande pyri gara'uva ndopojihuuvukari nhande ve. Gara'uva nhande mbopopoaka. Gara'uva nhande monhoarō hete nhande mbohoryoryva ojipe'ğä ndehe. Gara'uva nhande monhimbovyvy nhande mongokatuavo.

⁸ Nurā ti terekyhyji a'ero Cristo Jesus'ga mombe'gwovo nhandepojykaaharete'ga mombe'gwovo ipojihuve'yma. Terei ti: "Namombe'ui ti ji ga ga'aroe'ŷvel'ğä nde'yujuhuro ġwaramo." A'ea rūi ti ere, a'e ji.

Amombe'u ji Cristo Jesus'ga ojipe'ğä pe noviā. Emo ğä ndopotari ji ga mombe'urame. Nurā ğä ji mongiukari cadeia pype. Timóteo, terekyhyji ti ji rehe ji pojihuve'yma a'ero cadeia pype ji rename. Terei ti: "Ji ndakwahavi Paulo'ga. Ga ndokoi nniirüa." A'ea rūi ti ere.

Tupana'ga popoakarimo ti emombe'u nhandepojykaaharete'ga Cristo Jesus'ga ojipe'ğape'ğä pe ji javijitehe. Po ti ğä imondoi hahyva'ea nde ve nde ga mombe'urame, a'ero po ti Tupana'ga nde monhimomiranami hahyva'ea pe nde mbopopoaka nehē.

⁹ Gaha omomboruka nhanderekote'varuhua nhande hugwi nahā nhande pokoga. Ga nhande mo'emo'ě toko ti ğä jireheva'ero javo. Nahā ga imombyryvi nhande ve. Nhanderekokatua rehe rūi ga imombyryyi. Ģwemimbotarimova'ea rehe jate ga imombyryvi ji ğä poko pota javo. A'erekī ymyahū yvya apoa renonde ga e'i ojivytyeri pe: "Aerē po ti ji imombyryvi ğä pe nehē," ei ga hako.

¹⁰ Aġwamo reki garemimombyryva jukwaha nhande ve Cristo Jesus'ga ruro ġwaramo nhande koty nhanembopiro'yhara'ga. A'erekī Cristo Jesus'ga omano nhanderekote'varuhua momboa imombiga nhanemanoa popoakara. A'erekī nhande tikwaha nhanembogweravağwama. A'ea Jesus'ga okwahavuka imombe'gwovo pyryva'ea nhande ve. Ga e'i: "Pejiko ti ji rehe. A'ero ti pe hoi yvagi pe pejikovo avuirama Tupana'ga pyri – perope pe napemanoaljavi," ei ga.

¹¹ Pyryva'ea Tupana'ga omombe'uuka ji ve. Ga e'i: "Eko ti Cristo Jesus'ga moirūharamo egwovo ga mombe'gwombe'gwovo ğä pe. Embo'e katu katu ti ğä nhinhi'lığa rehe," ei ga ji ve.

¹² Amombe'u ji ğä pe a'ero ga nhi'ipo'ruavo. Nurā ğä ji mongi cadeia pype teremombe'ua'javi ore ve javo. Hahy hete ji ve a'ero. Emo ji jipoyja hete reki kiro hahyrame ji ve. Akwaha hete ji ga – kiroki ga rehe ji ajiko. Nurā – kiroki a'ea ji akwaval'ě ga pe ereko katu ji ve javo – a'ea ti ga herekokatupavi okovo Cristo Jesus'ga mbuhua nhande koty. A'ero ti Cristo Jesus'ga rura'javi yvya koty nhande koty nehē.

¹³ Embopogwe ti nhiremimombe'ukatua a'itituhēva'ea ojipe'ğä mbo'ekatuavo hehe. Nane'yymi ti ejiko hete ga rehe ga arōheteavo ojipe'ğä

arōheteavo no. Nahā nde rekoi ejikoty'aro ġwaramo Cristo Jesus'ga pavēi.

¹⁴ Tupana'ga gwerekouka pyryva'ea a'itituhēva'ea nde ve imombe'uuka onhi'iġa. Enhimoirūuka ti gara'uva pe nhandepojykarava'ea pe. A'ero po ti nde neremoka'nhymi pyryva'ea ganhi'iġa ġa mbo'ekatuavo hehe nehē.

Paulova'ea onhimombe'u

¹⁵ Nde erekwahavipe Ásiapeve'ġa gwyripeve'ġa pohipava ji hugwi. Ĝapyteripeve'ġa, Figelo'ga Hermógenes'ga pavēi, ġa pohiri ji hugwi.

¹⁶ Onesíforo'ga jate ko ġa ja rūi reki. Toporogwety ti nhandepojykarahrete'ga Onesíforo'ga garongapypeve'ġa no, a'le ji. A'ereki Onesíforo'ga uhuuhu ji pyri ji mbohoryoryva. Ipoyja hete ga ji rehe ji rename cadeia pype. ¹⁷A'ereki avo cidade de Roma pe uhurame ga ji reka hete ji repiaga cadeia pype. ¹⁸Aerē Cristo Jesus'ga rura'javi yvya kota nehē. Toporogwety ti nhandepojykarahrete'ga Onesíforo'ga a'ea rupi, a'le ji. Ji ruvame cidade de Éfeso pe Onesíforo'ga ji pokopokogi no ikwehe. Nde erekwaha hete garembipokogagwera.

Tapepojihuvi ti pejikovo soldados'ġa ja

2 ¹Timóteo, jira'yral'java'ero erek. Nhande jikoty'aro ġwaramo Cristo Jesus'ga pavēi ga imombyryvi nhande ve. Na ga nde mbopopoakari a'ero onhimimombyryvimo. ²Embo'le ti nhiremimbo'ea rehe – kiroki a'ea nde erehendu he'yive'ġa pavēi. Embo'le katu ti Jesus'gareheve'ġa – kiroki ġa ahe mbojiko ojihe. A'ero po ti ġa ikwahavi ojipe'ġa mbo'eavo Jesus Cristo'ga mombe'ua rehe nehē.

³Enhimomirana ti hahya pe soldados'ġa ja. A'ereki ġa onhimomirana hahya pe otavukarame tinh'i'ipo'ru ti nhanderuvihava'ga javo. Ndehe na jitehe enhimomirana ojipe'ġa imbuhurame hahya nde ve nde Jesus Cristo'ga mombe'urame ġa pe.

⁴Soldado'ga oporavyky gnuvhavete'ga pe jate tanhi'ipo'ru ti ji ga javo. A'ereki ga ga mbohory pota – kiroki ga ga mboporavyky ojive. Ojipea rūi gaporavykyhava soldado'ga rekoro ġwaramo. Na jitehe ti eporavyky Tupana'ga pe jate ojipe'ġa mbo'eavo Jesus Cristo'ga rehe jate tanhi'ipo'ru pa ti ji Tupana'ga mbohoryva javo.

⁵Kiroki ga onha pota ojipe'ġa pavēi – ga e'i: “Tavahemypy te ipyhyga pyryva'ea jijive.” Onha po ga ahemonhanukahara'ga nhi'iġa rendukatuavo hamo. Po ga nohendukatui ganhi'iġa, a'ero ga nombuhurukari ojive pyryva'ea. Na jitehe Tupana'ga nhi'iġa rendukatue'ymame po ti nde nerembuhurukari pyryva'ea ejive nehē no.

⁶Ga ypy po o'u katu kopeva'ea ġwemitymipyra hamo – kiroki ga oporavyky hete japovo kohoa ityma. Nde poravykyheterame Tupana'ga pe Jesus Cristo'ga mombe'gwovo po ti ga imbuhurukari nde ve pyryva'ea nehē.

⁷Ejapyaka hete ti nhirembikwatijara rehe. A'ero po ti nhandepojykarahrete'ga Cristo Jesus'ga ikwahavukapavi nde ve nehē a'ea pe Paulo'ga ei javo.

⁸ Ejapyaka katu ti Jesus Cristo'ga rehe Daviva'ea rakykwepohara'ga rehe. Ekwahava'ja ga jipi Tupana'ga ombogweraval'ja ga gamanoa hugwi javo. A'ea ko pyryva'ea nhiremimbo'ea.

⁹ Ji pyryva'ea mombe'uro ġwaramo Jesus'gareheve'ğarūive'ğä imbuhuri hahyva'ea ji ve jipi. Ĝa ji mongi cadeia pype vehevi ji mohina itanhuramuhúa pyvō nde ereko te'varuhu hete javo ji ve noviā. Tegwete nihemá jugwi a'ero. Nurā ji ndahoal'javi kiro Jesus Cristo'ga mombe'gwovo Tupana'ga nhi'iğä mombe'gwovo. Emo tegwete imombihava gamombe'ua. A'erekı jara'ğä ohooho Jesus'ga mombe'gwovo. ¹⁰ Anhimomirana ji hahyparavuhua pe Tupana'ga remimo'ēhara'ğä ndepyga tomomboruka ti ğa okote'varuhua Cristo Jesus'ga pe nehē no. Aerē po ti ğa ndekoi avuirama garendy'jakatua pyri yvagi pe nehē.

¹¹ A'itituhēva'ea ji ei nde ve kiro ikwahavukara'java. Ji a'e:

“Po Jesus Cristo'ga manoro ġwaramo nhande pohiri

nhandereaporogiitate'varuhua hugwi,

a'ero po ti nhande rekoi avuirama ga pyri nehē.

¹² Po nane'yimi nhande nhimomiranami hahyva'ea pe nhande ga mombe'urame,

a'ero po ti ga nhande mongoi ġanduvihavamo onhipavēi nehē.

Po ti nhande ei nehē Jesus'ga ndokoi jipojyakaharetero javo,

a'ero po ti ga ei nhande ve no ndapekoi tuhē pe jireheva'ero javo nehē.

¹³ Po nhande ipiriani nhande'eagwera opohia ganhi'iğä hugwi ga mbojikoga'jave'yama nhande rehe noviā.

Emo ga nopiriani o'eagwera ahe mbojikoga tuhē ojihe. A'erekı tegwete ga'eagwera piriana.”

A'ea ji ei a'itituhēva'ea mombe'gwovo.

Nahā ti peporavyky Jesus'ga pe

¹⁴ Nhiremimombe'ua ti emombe'u pa Jesus'gareheve'ğä pe tokwaha katu ti ğa javo. Ere ti ğa pe: “Tepenhi'iğayvari ti penhinhi'iğä rehe a'ea pe rüi ji ei javo tehe. A'erekı pe ndapepokogi ojipe'l'ğä penhi'iğayvarame. A'erekı pe penhenduhara'ğä mbotegwete reki penhi'iğayvarame. A'ea ji erame pe me Tupana'ga nhinhi'iğä renduvi. Pehendu katu ti a'ero.” A'ea ti ere ğa pe.

¹⁵ Ejirokwa hete ti eporavykyra rehe ğa mbo'ekatuavo Tupana'ga nhi'iğä rehe a'itituhēva'ea rehe. A'ero hepiagame po ti Tupana'ga ei nde ve nehē. “Ndepyry hete nde ğa mbo'ekatuavo,” e po ti ga nde ve nehē. Ekwaha hete ti ganhi'iğä a'ea rupi katu ğa mbo'ekatuavo. A'ero po ti nde poyjahetero eporavykyra rehe nehē.

¹⁶ Terembopogwei ti ojipe'l'ğä nhi'iłtehea Tupana'ga remiaroe'ŷva'ea. A'erekı ġanhi'iğä renduva ġwaramo igwaigwavete ahe nombopogwei Tupana'ga. ¹⁷ A'erekı ġanhi'iłtehea jauranuhúa ja. Jauranuhúa ahe rerekorame onhimoanha ahera'oa imbote'varuhuavo. A'ea ja nanongara'ğä omonhimoanha onhi'iłtehea ojipe'l'ğä mbote'varuhuavo. Himeneu'ga ko na Fileto'ga pavēi. ¹⁸ Okoa'jave'yama Tupana'ga nhi'iğä rehe, a'eaatyviva'ea

̄ga ei memei o'mbero: "Tupana'ga ombogweravipe Jesus'gareheve'̄ga. Nombogweravaljavi po ti ga ahe nehē." A'ea ̄ga ei o'mbero Jesus'gareheve'̄ga pe. Nahā ̄ga imboavamatehei tuhē mo Jesus'gareheve'̄ga py'a a'ero.

¹⁹ Emo po ti ojipe'̄ga ndopohirāwami Tupana'ga hugwi okoheteavo ̄gwaramo ganhi'īga rehe a'itithuhēva'ea rehe. Nombopogwei ̄ga i'mbeve'̄ga nhi'īga. A'ereki Tupana'ga ombojikoguka hete ̄ga ojihe. ̄Ga pe ga ei jireheve'̄ga. Tupana'ga rembikwatijarukara e'i nahā:

"Tupana'ga okwaha tuhē ojiheve'̄ga."
A'ea ikwatijaripyra i'ei. E'i no:

"Topohi ti ga okote'varuhua hugwi
– kiroki ga e'i: 'Ji ko Tupana'gareheva'ea,' e'i.

²⁰ Ojo'java'ea po ti ji imombe'ui nde ve kiro. Imbateheteve'ga gwerekō ̄gwonga pe hyrua. He'yiva'ea ga herekoi ikatuvala'ea ouro apopyra prata apopyra no. He'yiva'ea ga herekoi ikatue'̄yva'ea no yva apopyra tujuga apopyra no. Opo'ru ga ikatuvala'ea hyrua herekovo ojipe'̄ga ndurame ga repiaga. Opo'ru ga ikatue'̄yva'ea hyrua herekovo imboapykavamo ytya mombohavamo.

²¹ Na jitehe po ti Tupana'ga nhande po'ru nhande pohirame nhanderekote'varuhua hugwi nhandekovo ikatuheteva'ero nehē. "̄Ga pyry kiro nhiremimboporavykyukara pe ikatuparavuhuva'ea pe," e po ti Tupana'ga nhandepojykaaharete'ga.

²² Hepia'ngi ite'varuhua ipyahuve'̄ga pe jipi. Terenhimohepia'ngiukari jupe a'ero. Eko katu hete ti. Ejiko hete ti Cristo Jesus'ga rehe ga arōheteavo. Earō hete ti ojipe'̄ga ekokatuavo ̄ga pe ̄ga ndayvare'yma. Nahā ti ejirokwa pyryve'̄ga pavēi – kiroki ̄ga onhi'ī Tupana'ga pe nhandepojykaaharete'ga pe nhande poko ti javo ga pe.

²³ Terekwavi ti ojogwayvave'̄ga koty – kiroki ̄ga ndokwahavihu. A'ereki ̄ganhi'ītehea renduvame ahe onhi'īgayva pota ̄ga.

²⁴ Tupana'ga pe oporavykyrame ̄ga mbo'eavo Tupana'gareheve'ga tonhi'īgayvaryyme ̄ga. Tinhyrō ti ga ̄ga pe nhaporemo okokatuavo ̄ga pe. Tombo'e kwaha ti ga Tupana'ga nhi'īga rehe. Tonhimbaekwahivyme ti ga ̄ga ndehe upa.

²⁵ Tombo'e nhyrō ti ga ̄ga – kiroki ̄ga nohendupotari garemimbo'ea Tupana'ga rehe. Nahā po ti ga tombo'e ̄ga Tupana'ga po ti ombopohipotaruka ̄ga pe ̄gandekote'varuhua hugwi nehē javo. A'ero po ti ̄ga heroviari a'itithuhēva'ea Cristo Jesus'ga mombe'ua nehē. ²⁶ A'ero po ti ̄ga apyakwapupugamo nehē. "Iii! Satanás'ga reki nhande moandyandyi nhande mongovo ̄gwemimbotarimova'ea rupi!" e po ti ̄ga nehē. A'ero po ti ̄ga nhimbopiro'yi Satanás'ga hugwi okote'varuhua hugwi nehē no Tupana'ga nhi'īpo'ruavo nehē.

Aerēva'ea Cristo'ga rura'javakotyva'ea

3 ¹Tiruahū hete ti mbapava koty Jesus Cristo'ga rura'java koty nehē. A'ea ti ekwaha, a'le ji. ²Mbapava koty po ti vyvakotyve'̄ga ndekoi ojihe jate onhiarōheteavo nehē. Opota ranuhū po ti ̄ga itambere'ia nehē. Onhimbohete tehe

po ti ūa nehē jihi ojipe'ga hohe javo. Noarōi po ti ūa ojipe'ga nehē jihi jate ko jipyry javo. Onhi'i te'varuhu po ti ūa Tupana'ga pe ojipe'ga pe nehē no. Nohendukatui po ti ūa uva'ga nhl'i'iga oy'ga nhl'i'iga nehē no. Ndohoryvi po ti ūa ahe rehe ahe imbuherume ūa pe nehē. Ndokopyryvi po ti ūa Tupana'ga arōe'yma nehē.

³ Ndokokatui po ti ūa ojipe'ga pe gwe'yja'ga pe vehevi nehē. Nonhimoğitaukara'javi po ti ūa ahe ve nehē. Ombotegwete po ti ūa ojipe'ga nehē. Nonhimongokatui po ti ūa onharūiveuhūro nehē. Onhimboahi po ti ūa okote'varuhuavo ojipe'ga pe nehē. Noarōi po ti ūa pyryvel'ga nehē petiruahū pe javo ūa pe. Noarōi po ti ūa pyryva'ea vehevi nehē a'ea tiruahū javo jupe. ⁴ Okwava'ě po ti ūa ojipe'ga hajuheve'ga po pe nehē tojigwarai ti ūa ūa ndehe javo.

Ndojapyakakatui po ti ūa onhimbaekwahiva ipotarahivuhuavo onhimimbotarimova'ea jate nehē. Onhi'i tehe po ti ūa nehē ūa hohe pa ko ji huvihamo javo. Onhimbohory pota hete po ti ūa nehē. Emo po ti ūa ndopotari Tupana'ga mbohoryva nehē. ⁵ O'mbero po ti ūa ei nehē: "Orojiko ore Jesus Cristo'ga rehe," e po ti ūa nehē. Emo po ti ūa nomomborukari ga pe okote'varuhua ojihugwi nehē. A'ero po ti ūa nonhimongokatuukari reki Tupana'ga pe. Nahā po ti ūa nombokwahyi gapopoakara ojeaporogita pe nehē. Terembopogwei ti ūa ekwave'yma ūa koty.

⁶ Jararamo ūa hogahoi onga pe imbojapiapiavo xanhi'i ti kunhangwera'ga pe javo. Oho ūa kunhangwera'ga pyri a'ero o'mbero ūa pe ūa mbo'eavo Tupana'ga nhl'i'igarūiva'ea rehe. Gwerovia kunhangwera'ga ūa'g'mbea reki – kiroki kunhangwera'ga nharuveuhū opopoakare'yma mbehea pe. Okoveveuhu ūa oroko te'varuhu ore javo novia kunhangwera'ga. Emo ūa ndopohiri jugwi. Hepia'ngi he'yiva'ea ite'varuhuparavuhuva'ea ūa pe no. ⁷Nane'ymi ūa nhimbo'embo'ei novia. Emo tegwete ūanembikwahava a'litituhēva'ea rehe.

⁸ Ymyahū mokonhava'ea ndopotari Moisésva'ea nhl'i'igagwera hako Janesva'ea Jambresva'ea pavei hako. Na jitehe ağwamo kunhangwera'ga mbo'ehara'ga ndopotari Jesus'ga mombe'ua a'litituhēva'ea. Ojapyaka ūa ite'varuhuva'ea rehe jate a'ero okoa'jave'yma Jesus'ga mombe'ua rupi. Tupana'ga omovahī ūa a'ero. ⁹Nambegwei po ti he'yjuhuvel'ga ndohaykaa'javi ūanhī'i'iga jukwahava ūwaramo ūanembikwahave'ymuhūa nehē. Na jitehe jukwaha ymyahūva'ea pe Janesva'ea rembikwahave'ymuhūa Jambresva'ea rembikwahave'ymuhūa no hako.

Mbapavava'ea Paulova'ea remimbo'ea Timóteova'ea pe

¹⁰ Ndehe ji kwaha hete. Erekwaha hete nde nhiremimombe'ua. Erekwaha nde jirekokatua. Nane'ymi ji ei: Tako ti Jesus Cristo'ga remimbotarimova'ea rehe. A'ea nde erekwaha. Erekwaha nde jijkoga Jesus Cristo'ga rehe no. Nanhimbaekwahivi ji ūa ndehe jikokatuavo ūa pe tiruahūrame ji ve. A'ea nde erekwaha. Nde erekwaha nhiremiaröhetea ūa ndehe. Anhimomirana ji hahyva'ea pe jiporavykyheteavo ūa mbo'eavo. A'ea nde erekwaha no.

¹¹ Erekwaha nde ġandekote'varuhua ji ve. Hahyva'ea ji ve nde erekwaha. Jesus'gareheve'garūive'ga oko ji rehe ji arōe'yma Antioquiapeve'ga Icôniopeve'ga pavei Listrapeve'ga pavēi no kako. Hahy ji ve a'ero ġapyteri pe. A'ea pe ji nhimomiranahetei kako. A'ea pa nde erekwaha. Ĝa ndekondekorame ji rehe nhandepojyakaharete'ga Tupana'ga ji pokogi ji mbopiro'yavo ĝa hugwi nhaporemo kako.

¹² Kiroki ĝa oko katu pota Cristo Jesus'ga javijitehe ojikoty'a ga pavēi – ĝa ndehe ti ite'varuhuve'ga ndekoi okote'varuhuavo ĝa pe nehē. Na tuhē po ti nehē. ¹³ Igwaigwavete po ti tiruahūve'ga ndekote'vate'varuhui nehē ahe moandyandyive'ga pavēi. Koj'i po ti ĝa nhaporemo heroviarukari mbehea ojipe'ga pe nehē. Ĝa jitehe po ti a'ea reroviari nehē no.

¹⁴ Terepohiri ti enhimbiroviahetea hugwi a'itituhēva'ea hugwi – kiroki a'ea rehe nembo'ehara'ga nde mbo'e. A'erek i nde erekwaha hete ĝa – kiroki Jesus'gareheve'ga oko pyry nde mbo'eavo a'itituhēva'ea rehe.

¹⁵ Neremoka'nhymi nde evojagwera. Ndevojarypyagwera jate nde erekwaha Tupana'ga rembikwatijarukara ganhi'igāpyryva. Garembikwatijarukara okwahavuka nde ve aherekote'varuhua mombora. A'ero a'ea monhi'igāme nde ere'e ikwhahaha: “Ahe jikogame Cristo Jesus'ga rehe ga imombori aherekote'varuhua ahe hugwi ahe mongovo ojipyri,” ere nde.

¹⁶ Ymyahū Tupana'ga ikwatijakatuukari ahe ve onhi'igā hako. Garembikwatijarukara nhaporemo ko ikwahy nhande pokoga. Nhande nni'igāme jupe a'ea nhande mbo'ei a'itituhēva'ea rehe. Nhande nni'igāme jupe a'ea ikwahavukari nhande ve nhanderekote'varuhua. Nhande nni'igāme jupe a'ea nhande mbopohirukari nhanderekote'varuhua hugwi nhandereaporogita mongokatuavo. Nhande nni'igāme jupe a'ea nhande mbo'ei Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe nhande mongovo hupi. ¹⁷Nahā Tupana'ga rembikwatijarukara ikwahapavukari Jesus'gareheve'ga pe tonhi'ipo'ru pa ti ĝa ga oporavykyparavuhuavo ikatuva'ea rehe ojipe'ga pokoga.

4 ¹Aerē po ti Cristo Jesus'ga rura'javi yvya koty nhandepojyakaharete'ga nehē. Uhu po ti ga okojive'ga pyri omanove'ga pyri nehē no. Okwaha ga ĝa ndekopyryvame. Ga po ti e'l pyryve'ga pe a'ero nehē: “Pepyry pe. Pejo ti pejipyttavo avuirama ji pyri a'ero,” e po ti ga nehē. Okwaha ga ojipe'ga ndekote'varuhurame. Ga po ti e'l ite'varuhuve'ga pe a'ero nehē: “Peko te'varuhu pe. Peho ti hahyva'ea ruvhava pype pejipyttavo avuirama a'ero,” e po ti ga nehē.

Nhanderuvihavuhuhetero po ti Jesus Cristo'ga ruri nehē. A'ero kiro ji nde moğitai Tupana'ga nhinhi'igā renduvame Jesus Cristo'ga pavei. ²A'ero ji ehetei nde ve: Nane'ymi ti emombe'u katu Jesus'ga mombe'ua ojipe'gape'ga pe. Ĝa hendupotarame ti emombe'u katu ĝa pe. Ĝa hendupotare'yamate ti emombe'u katu jitehe ĝa pe no. Ekwahavuka ti ĝa pe ġandekote'varuhua. Ere ti ĝa pe: “Tapekote'varuhua'javi ti.” Okokatuve'ga pe ti ere: “Tapekokatupigi ti.” Embohory ti ĝa Tupana'ga rehe. Terenhimbaekwahivi ti ĝa ndehe ĝa mbo'eavo a'itituhēva'ea rehe. A'ea pe ji erame nde ve Cristo Jesus'ga nhinhi'igā rendu Tupana'ga pavēi.

³Aerē po ti he'yive'gā nomombe'uukara'javi nde ve a'itituhēva'ea Tupana'ga nhl'iiga nehē. Ģwemimbotarimo po ti ġa ombo'ehara'gā mbuhumbuhuri ojipyri nehē tianembo'e ti ġa nhanderemimbotarimova'ea rehe javo. ⁴A'itituhēva'ea po ti ġa nohendupotari nehē. A'eatyviva'ea po ti ġa opota hete henduva imombe'utehea nehē.

⁵Emo nde ve ji ei: Enhimbovyvy ti ejapyakakatuavo. Enhimomirana ti Tupana'ga arōe'ŷve'gā imondorame hahyva'ea nde ve. Emombe'u katu ti Cristo Jesus'ga mombe'ua ojipe'gape'gā pe ġa mbojikoguka ga rehe. Eporavykyavo Tupana'ga pe enhil'ipo'ru pa ti ga a'ero.

⁶Oro ji, ji juka ġwerī ġa – kiroki ġa ji pyhyguka. A'erekji amombe'umbe'u Cristo Jesus'ga ġa pe. Kiro ihoi japiavo nhimanoağwama, a'e ji. ⁷Ajirokwa pa ji jiporavykyheteavo ga pe Cristo Jesus'ga mombe'ukatuavo ġa pe. A'erekji pyry ahe poravykyi ga pe! Anhi'ipo'ru pa ji ga. Ndapohiri ji Jesus'ga mombe'ua hugwi.

⁸Aerē mbapava koty po ti nhande rekoi nhandepojykaharete'ga rovai pyteri pe pyryheteve'ga rovai pyteri pe nehē te'i ti ga ahe ve javo. Okwaha ga ġa ndekote'varuhurame. A'ero po ti ga ei a'ea pe ġa mondovo hahyva'ea ruvhava pype nehē. Okwaha ga jara'gā ndekopyryvame. A'ero po ti ga ei a'ea pe ġa mongovo ojipyri nehē. A'ea rupi po ti ga imondoi ji ve pyryheteva'ea – kiroki pyryheteva'ea Tupana'ga gwerekō ji ve jirekopyryva ġwaramo. Ji ve jate rūi po ti nhandepojykaharete'ga imondoi nehē. Omundo po ti ga nhande ve nhaporemo nehē nhande ipotaheterame garura'java yvya koty ga arōheteavo.

Paulova'ea onhimombe'u Timóteova'ea pe

⁹Timóteo, kotihī ti ejo ji pyri. ¹⁰A'erekji Demas'ga opohi ji hugwi ogwovo cidade de Tessalônica pe. A'erekji ga opotaruhu mbatera ağwamo. Crescente'ga oho Galáciapeve'gā gwyri pe. Tito'ga oho Dalmáciapeve'gā gwyri pe. ¹¹Lucas'ga jate optya ji pyri ji moiruamo. Eho ti Marcos'ga rerua ejupi. Toporavyky ti ga ji pyri Cristo Jesus'ga mombe'gwovo ji pokoga nehē. ¹²Amondo ji Tíquico'ga cidade de Éfeso pe.

¹³Eho na'ē ti Carpo'ga pyri cidade de Trôade pe herua jipira ji ve. A'erekji aheja jipira i'arimova'ea ga pyri ikwehe. Eru ti ikwatijaripyra no. Ojipea ikwatijaripyra ipira apopyra – a'ea kaitu ti eru ji ve no.

¹⁴Kiro ji ga mombe'ui nde ve Alexandre'ga – kiroki ga oapo mbatera metal apopyra. Ga e'ie'i ji ve okote'varuhuavo ji ve. A'ero po ti nhandepojykaharete'ga imondoi hahyva'ea ga pe nehē. ¹⁵Enhimboko'i ti Alexandre'ga hugwi. Mara'ngu po ti ga otiruahūro nde ve nehē no? A'erekji ga ndopotari nhanceremimbo'ea Cristo Jesus'ga rehe.

¹⁶Ymya soldados'gā ji pyhygi kako. Aerē nhanderuvihava'gā nhimono'ono'ogi tihepia ti Paulo'ga te'varuhua javo. Ji ġa nhl'iipondekwavypyrame ndavavagahihavi ji rehe. Kiroki ġa ojikoty'a ji pavēi – ġa okyhyji nhanderuvihava'gā hugwi. A'ero ġa hoi ophobia ji hugwi. Emo ji a'e: Tomondoyme ti Tupana'ga hahyva'ea ġa pe – kiroki ġa opohi ji hugwi.

¹⁷A'erorame tehe nhandepojykaharete'ga Cristo Jesus'ga ji moirū. A'ero ga ndopojihuvukari jipyhykara'ga ji ve ji mombe'u ti ̄ga pe javo ji ve. A'ero ji Cristo Jesus'ga mombe'upavi judeus'gartiive'̄ga pe nhaporemo gentios'̄ga pe. Nahā nhandepojykaharete'ga ji mbopiro'yi ite'varuhuve'̄ga hugwi tandemukayme ti ̄ga javo. ¹⁸Aerē po ti ga ji mbopiro'yi ite'varuhuparavuhuva'ea hugwi nhaporemo ji rerekokatuavo ji rerohekatuavo yvagi pe nehē. Povo po ti ga rekoi nhanderuvihavuhuhetero nehē. Timbohete ga avuirama nehē! Na tuhē! Amém!

Paulova'ea omondouka onhi'īga ahe ve

¹⁹Timóteo, amondouka ji nhinhi'īga Priscilahēa pe Áquila'ga pe no Onesiforo'ga pe no garongapypeve'̄ga pe no.

²⁰Opyta Erasto'ga upa cidade de Corinto pe. Aheja ji Trófimo'ga cidade de Mileto pe. A'ereki ga itetirūa.

²¹Ejirokwa ti ejoa ji pyri yapoa renonde.

Êubulo'ga omondouka onhi'īga nde ve kiro. Na jitehe ̄ga omondouka onhi'īga nde ve Prudente'ga Lino'ga pavēi Cláudiahēa pavēi no. Na jitehe jara'̄ga nhaporemo Cristo Jesus'gareheve'̄ga omondouka onhi'īga nde ve.

²²Kiro ji ei nde ve: Nhandepojykaharete'ga Cristo Jesus'ga tojikoty'a nde pavēi nde rerekokatuavo.

Tomombyry ti ga pe me nhaporemo, a'e ji.